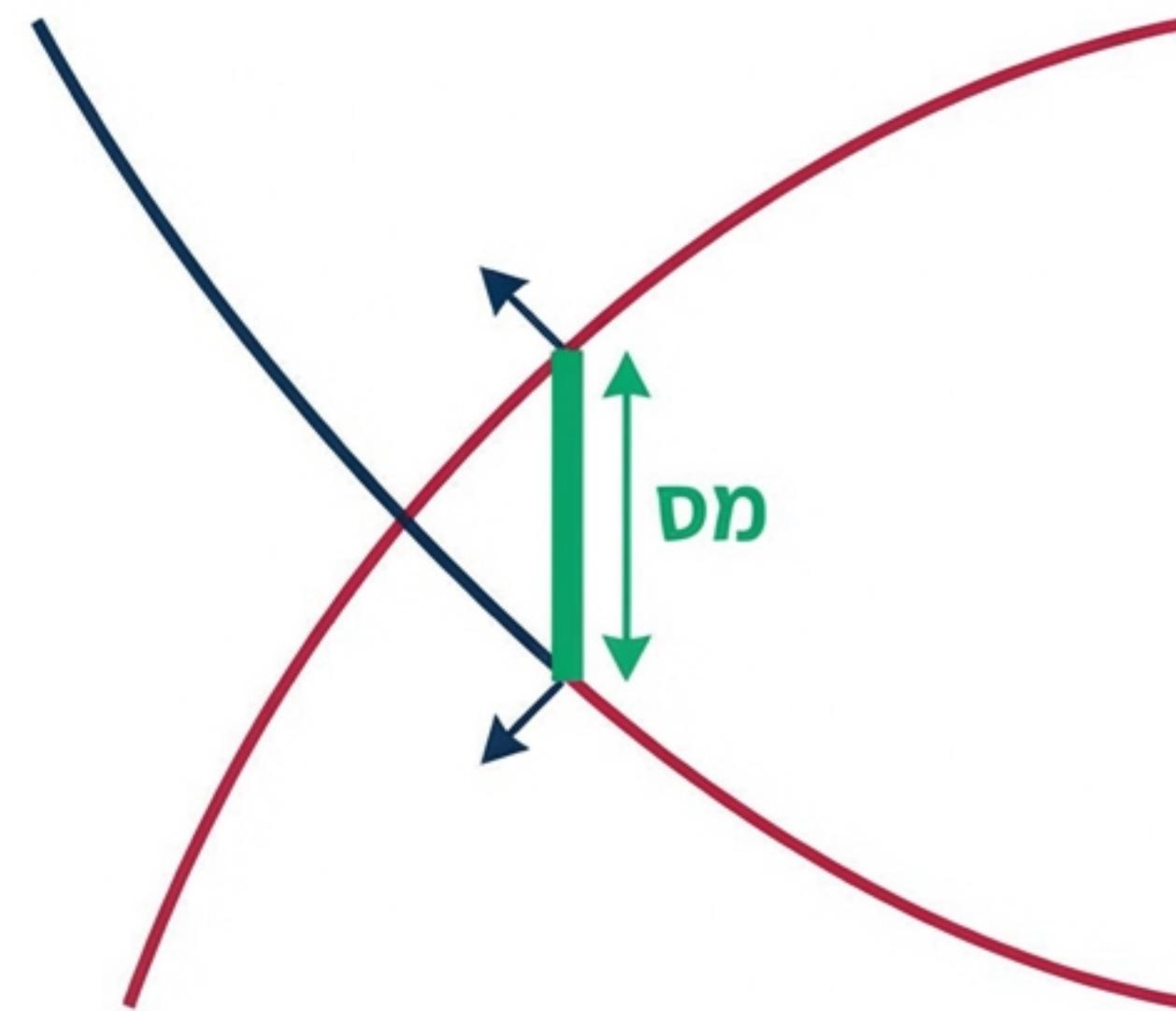

הערות ממשלתית ושווי משקל: ניתוח מיסים, סובסידיות ורווחה כלכלית

הנתן המנגנון הכלכלי מאחוריו החלטת מס ליחידה ושינויים בהערכת המקורות

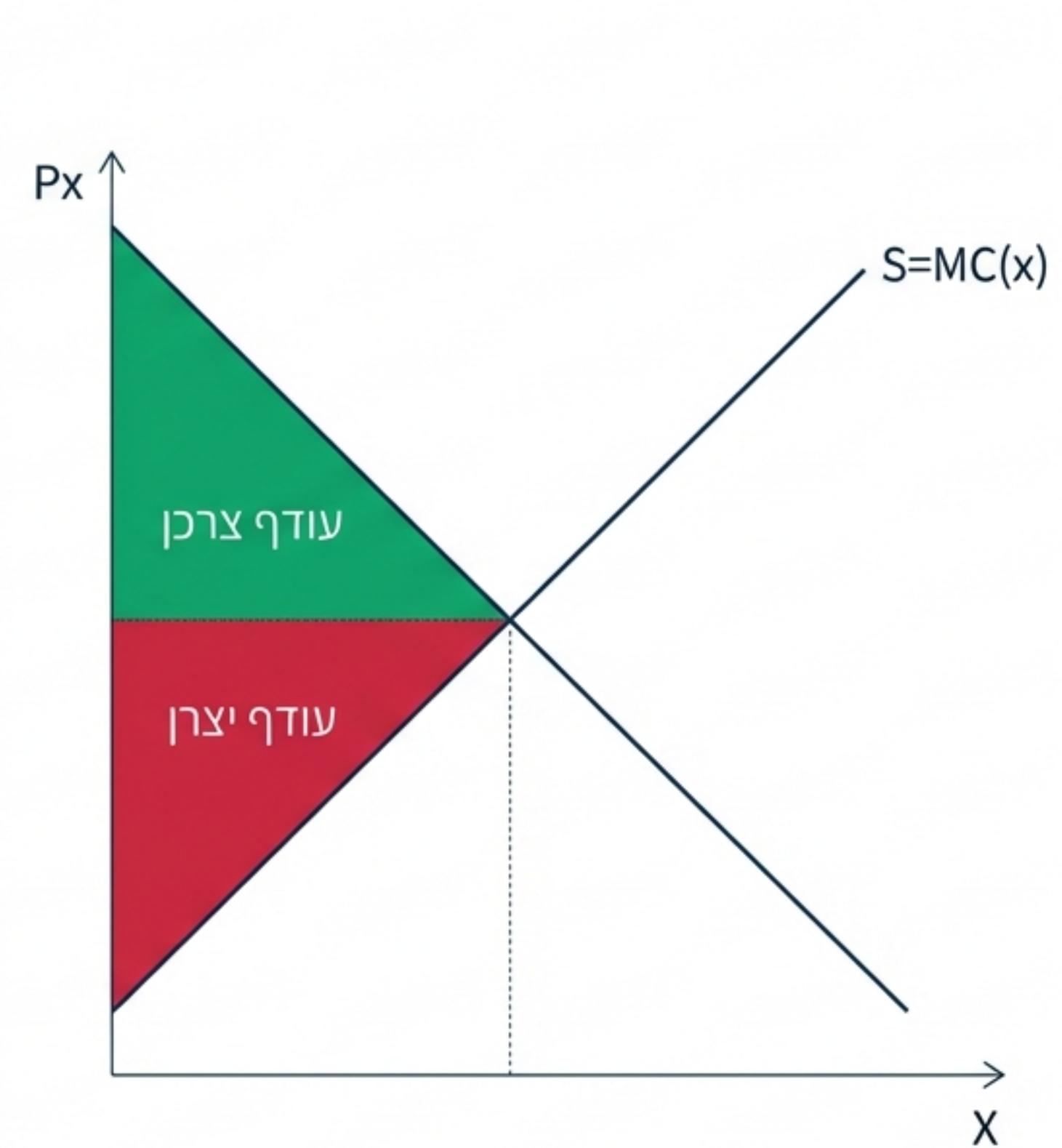
מבוסס על עקרונות המקרו-כלכלה

הרציונל הכלכלי: מדוע הממשל מתערבת בשוק?

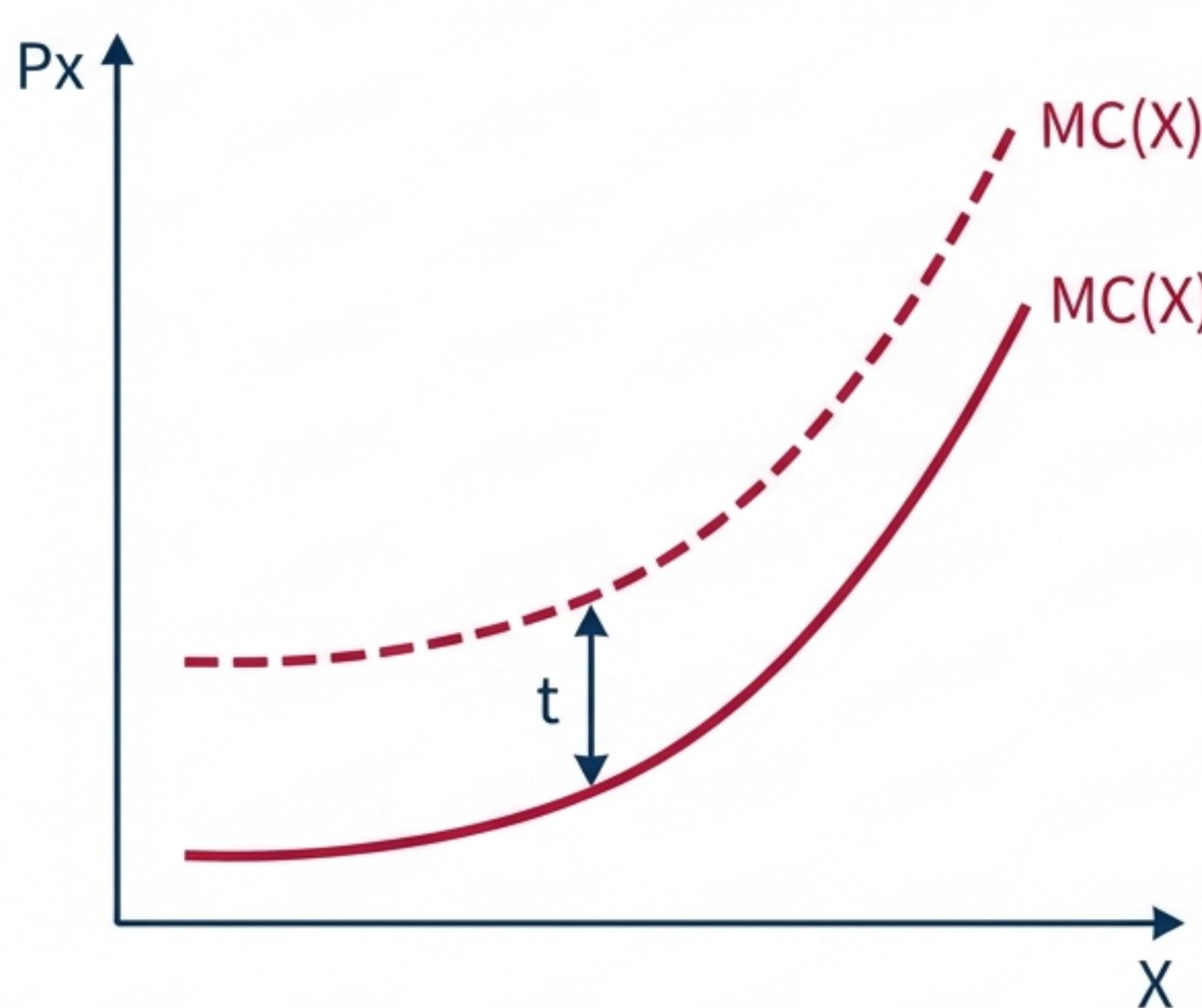
- בשוק תחרותי ללא התערבות, שווי המשקל בדרך כלל ממקם את הרווחה. אולם, ישנן שתי סיבות מרכזיות להתערבות:
  - כשלו שוק** (Market Failures): כאשר השוק לא מספק מוצר בייעילות (לדוגמה: מוצר ציבורי).
  - שיקולים נורמטיביים**: הרצון לשנות את ההחלטה, לבצע חלוקה חדשה של ההכנסות או לממן מטרות ציבוריות.

הכלים המרכזיים שנדרשו בהם:

- מיסים (על מוצרים, יבוא/יצוא, גורמי ייצור)
- סובסידיות
- קבעת מחירי מינימום ומקסימום

המנגנון: הטלת מס בגודל קבוע ליחידה כיצד המס משנה את עקומת היצוא

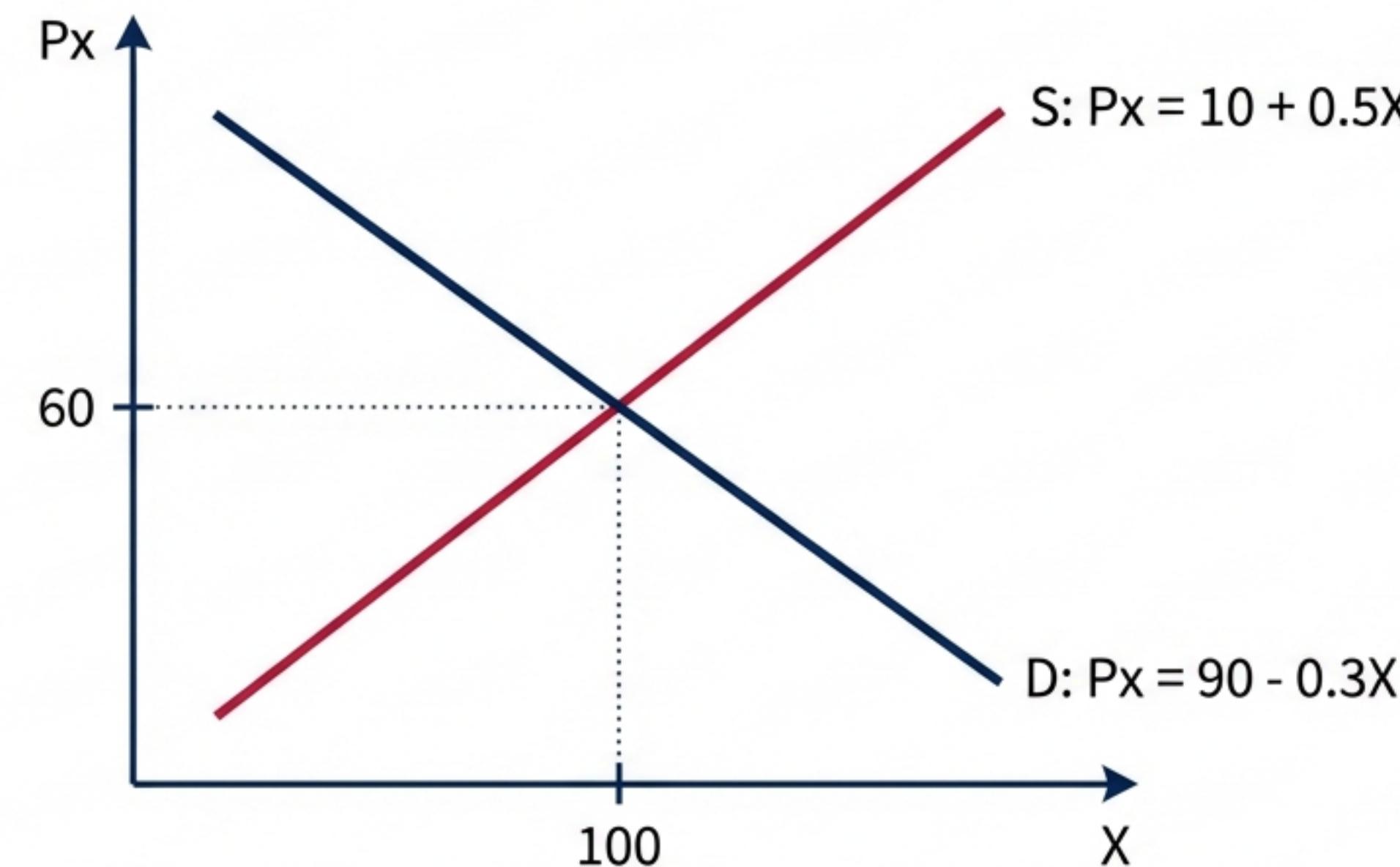

כאשר הממשלה מטילה מס בגודל t שקלים על כל יחידה מיוצרת, העלות השולית של הייצור משתנה.

מנקודת מבטו של הייצור, המס הוא תוספת עלות השולית (MC) לכל יחידה.

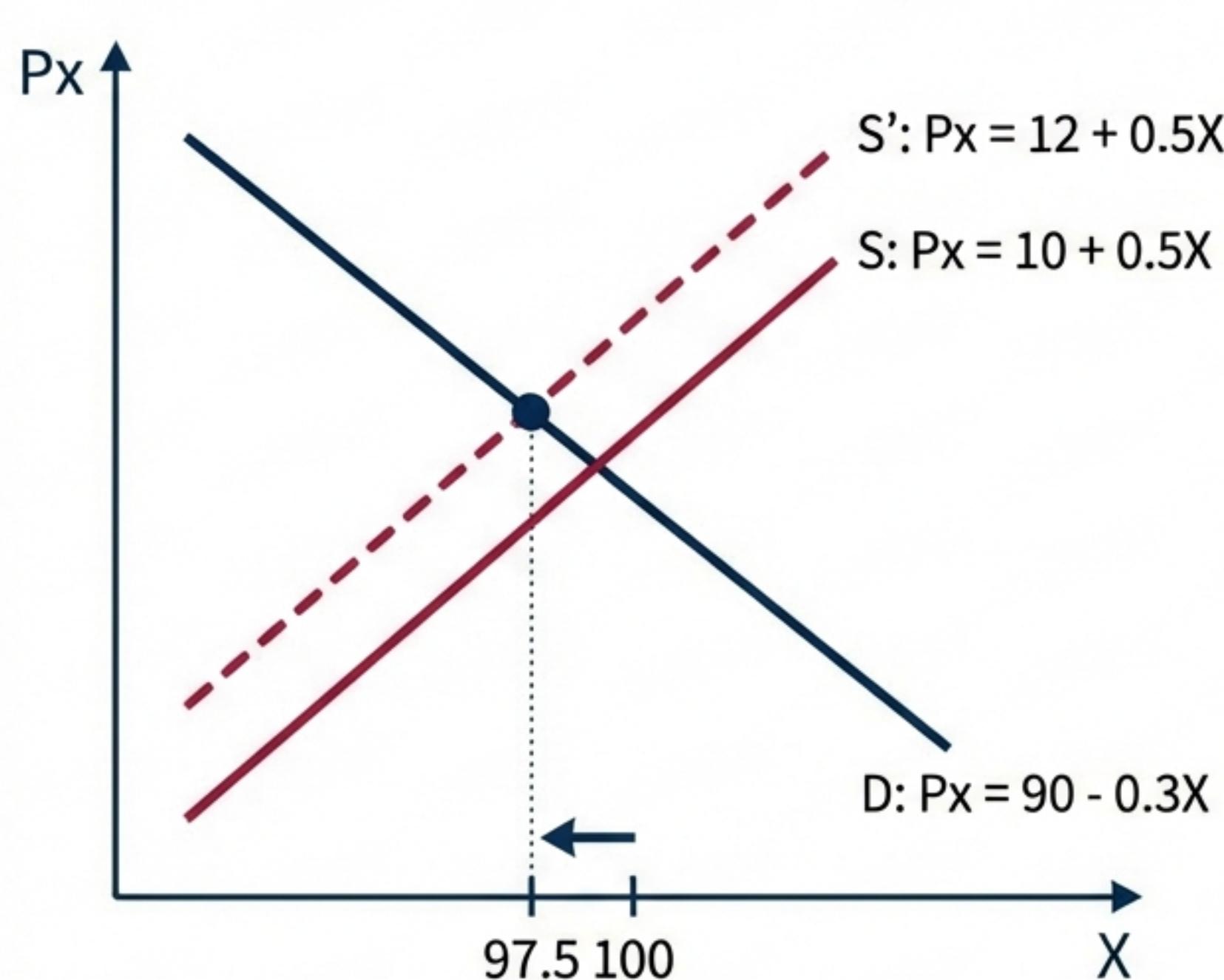
התוצאה הגרפיה: עקומה היצוא זהה אונכית כלפי מעלה בגודל המס (t), או לחלופין, זהה שמאלה (צמצום היצוא).

נקודת המוצא: שווי משקל לפני התערבות

בשווי משקל תחרותי (לא מס): הכמות היא 100 יחידות והמחיר הוא 60 ש"ח.

יישום המס: השינוי המשקל

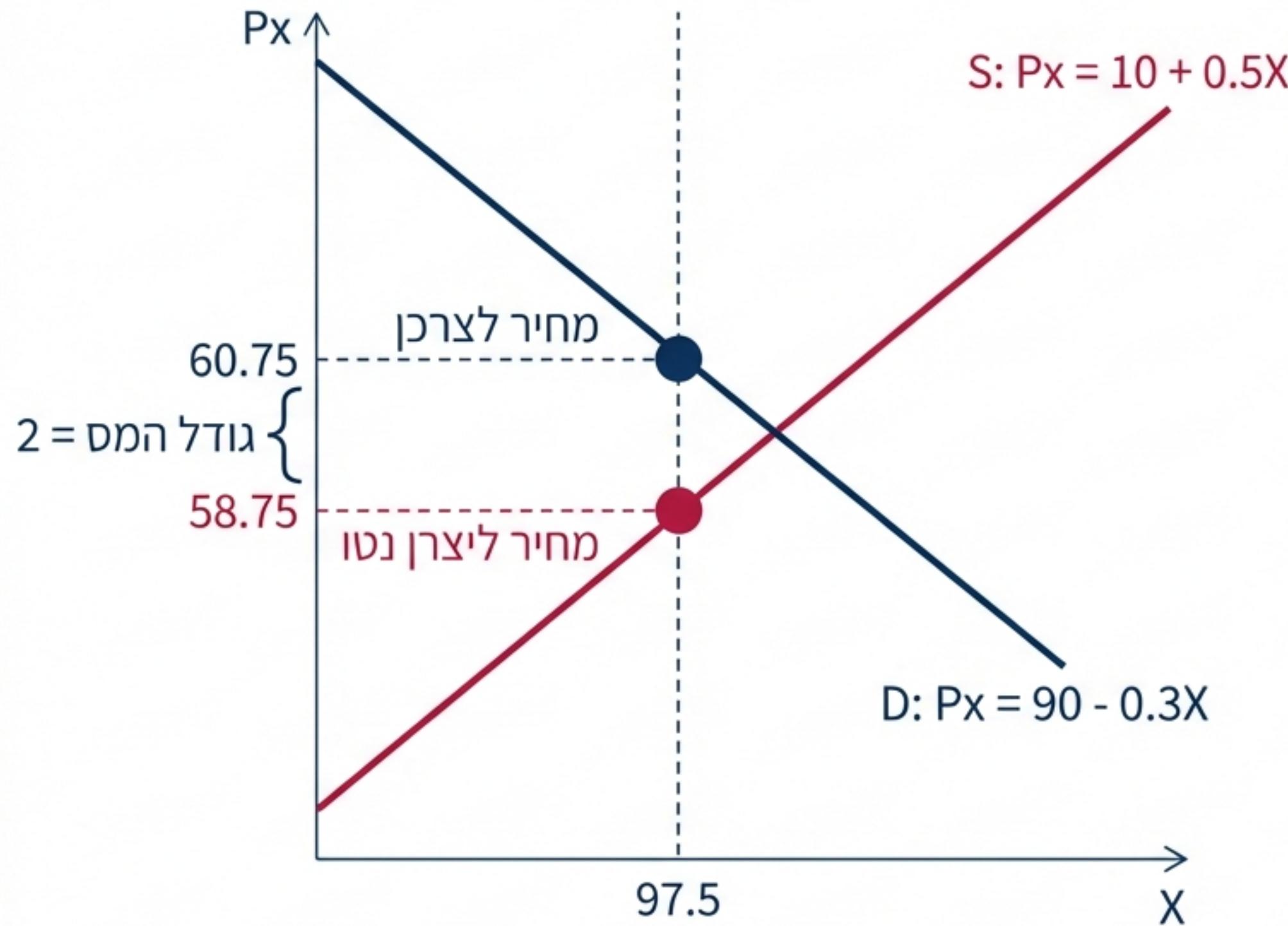

הנחה: הממשלה מטילה מס של $t = 2$ שקלים על הייצור.

עקומת הייצוא החדשה (S'):
המשוואة המקורית: $P = 10 + 0.5X$
המשוואة החדשה (כולל מס): $P = 12 + 0.5X$

чисוב שינוי המשקל החדש:
השווות S' לבקש המקורי D מובילו
ליירידה בכמות.

טരיז המס: פיצול המחיר בשוק

הטלת המס יוצרת פער בין המחיר
שמשלם הצרכן למחיר שנשאר
בידי היוצרים.

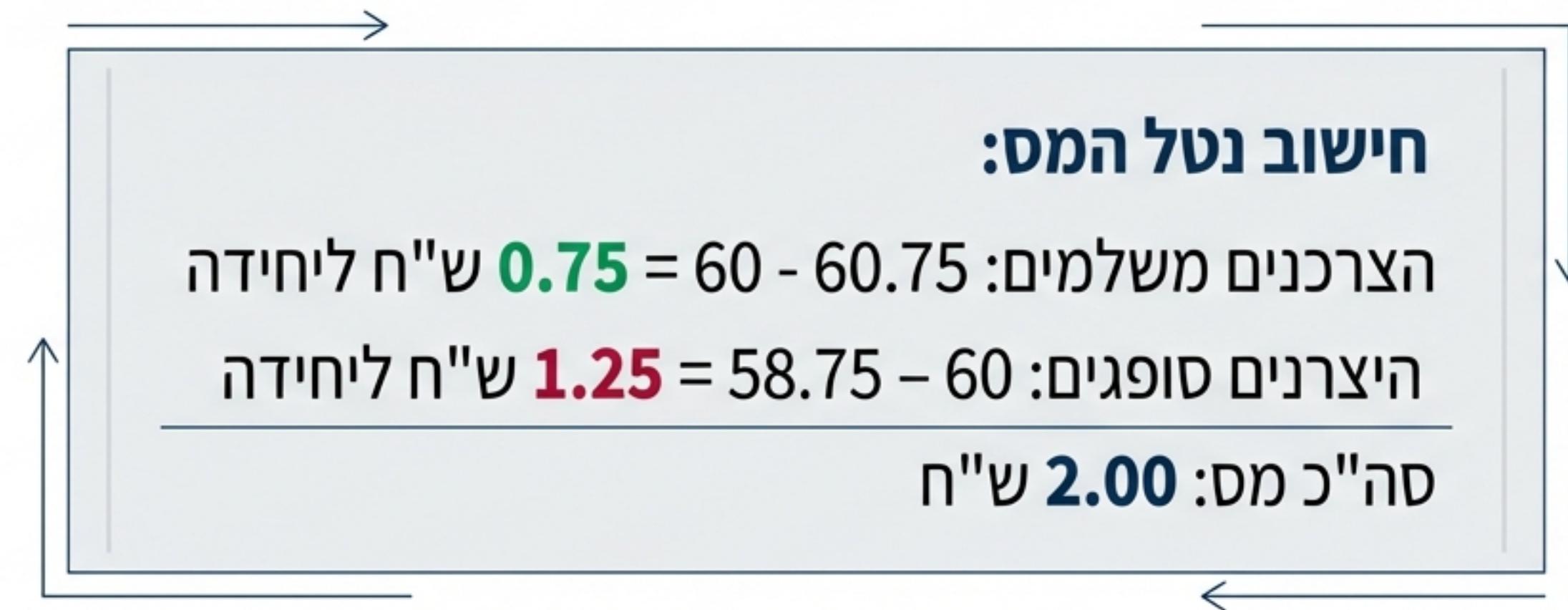
המחיר לצרכן (P_c) עולה ל-
60.75 ש"ח.

המחיר ליוצרים (P_p) יורד ל-
58.75 ש"ח.

הפער: בדיק 2 ש"ח (גודל
המס).

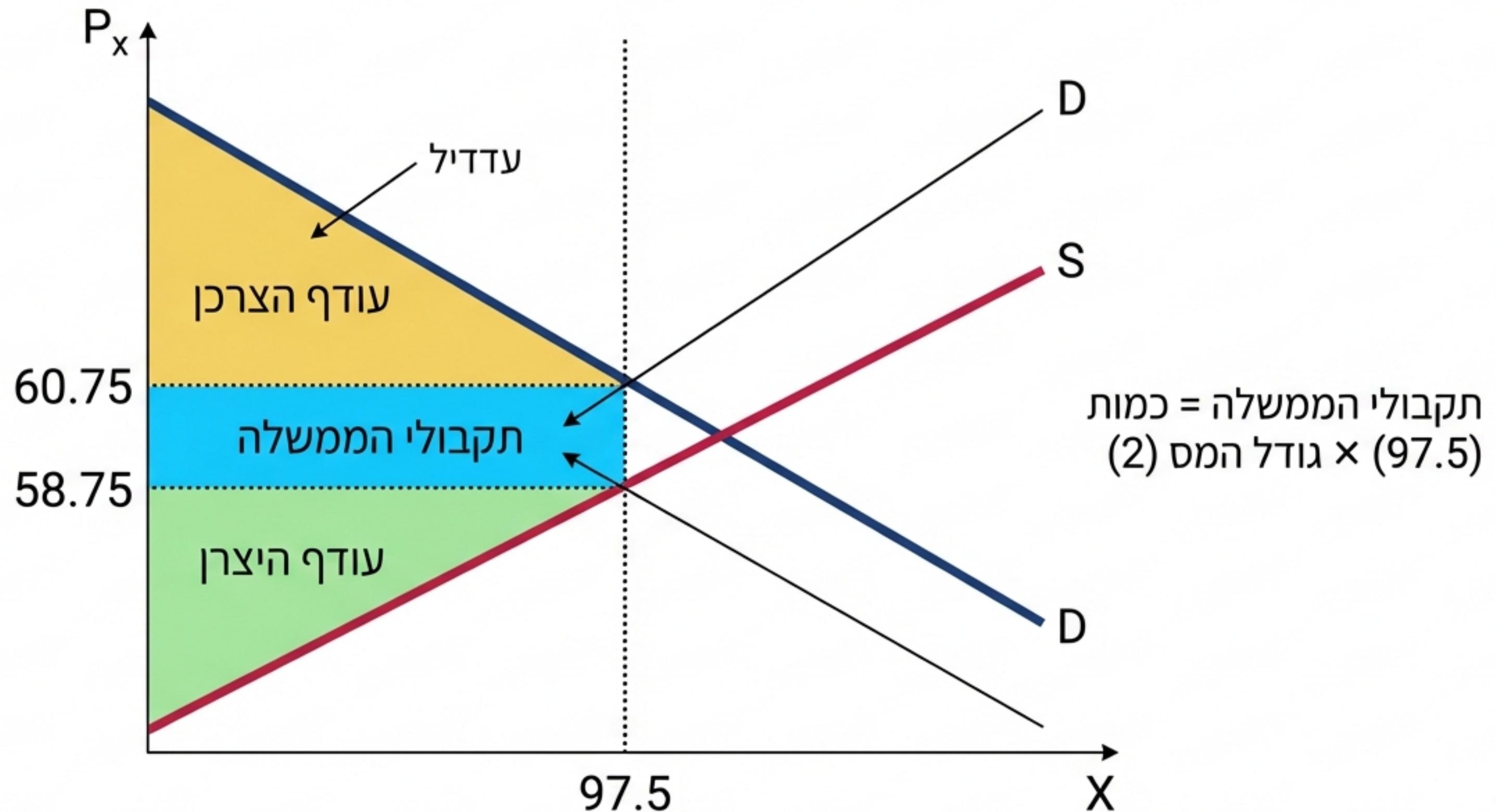
שאלת הנטל: מי באמת משלם את המיס?

האם התוצאה משתנה אם הממשלה מטילה את המיס על הצרכן במקום על הייצרן? התשובה היא לא.

המסקנה: החלוקת הכלכלית של נטל המיס אינה תלולה בזיהות משלם המיס אדמיניסטרטיבית. השוק מגיע לאותה נקודת שווי משקל (97.5 יחידות) ולאותם מחירים אפקטיביים.

חלוקת הרווחה לאחר הטלת המס

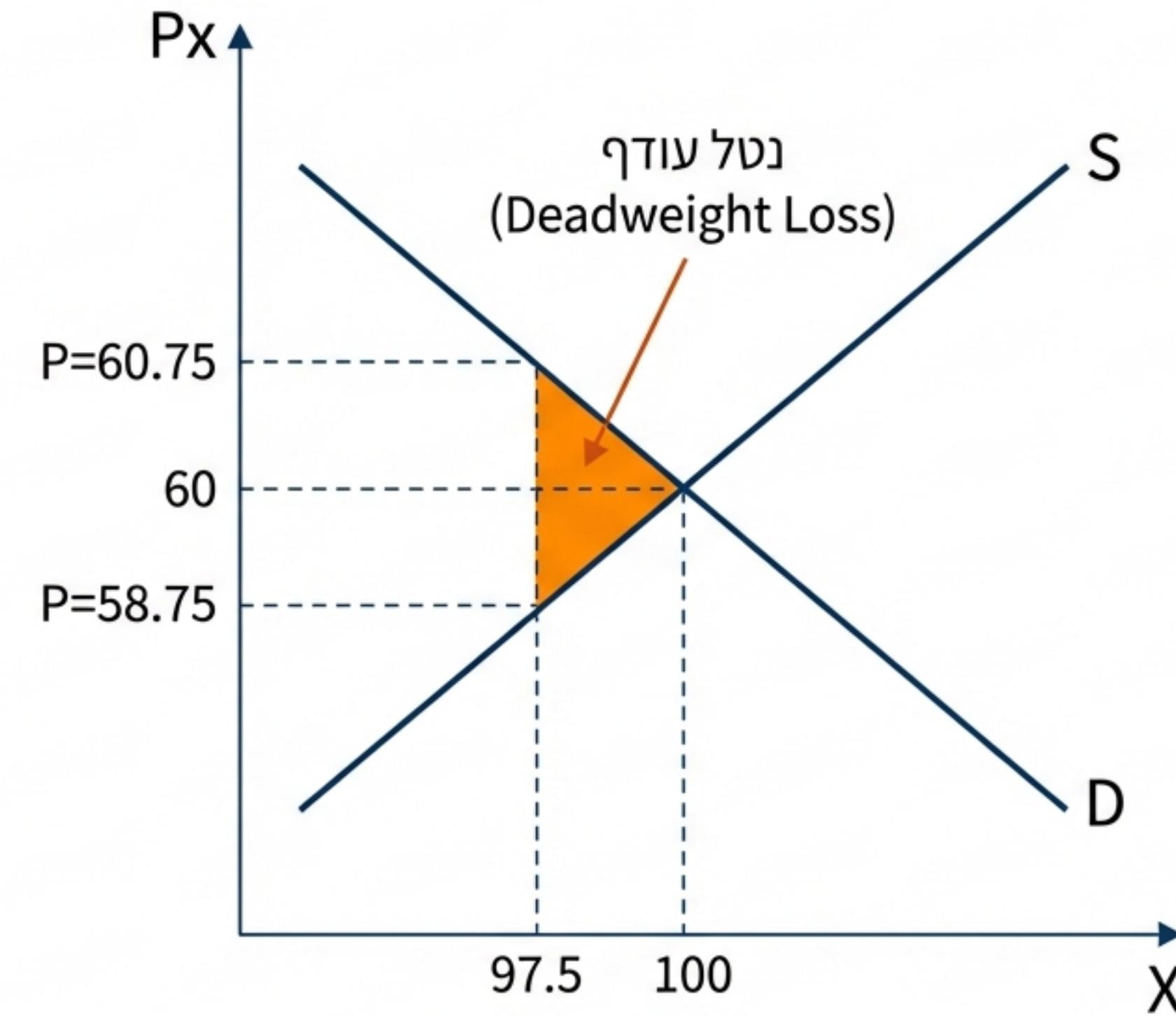

המחיר הכללי: נטול עודף (Deadweight Loss)

הטלת המס גורמת לאובדן רווחה
שאיינו מוחזר לאף גורם במשק.

הסיבה: המס מונע עסקאות
יעילות שהיו מתבצעות במחיר
במחיר השוק המקורי (בין
(בין הכמות 97.5 לכמות 100).

רווחה כוללת אחרי מס > רווחה
כוחה כוללת לפני מס.

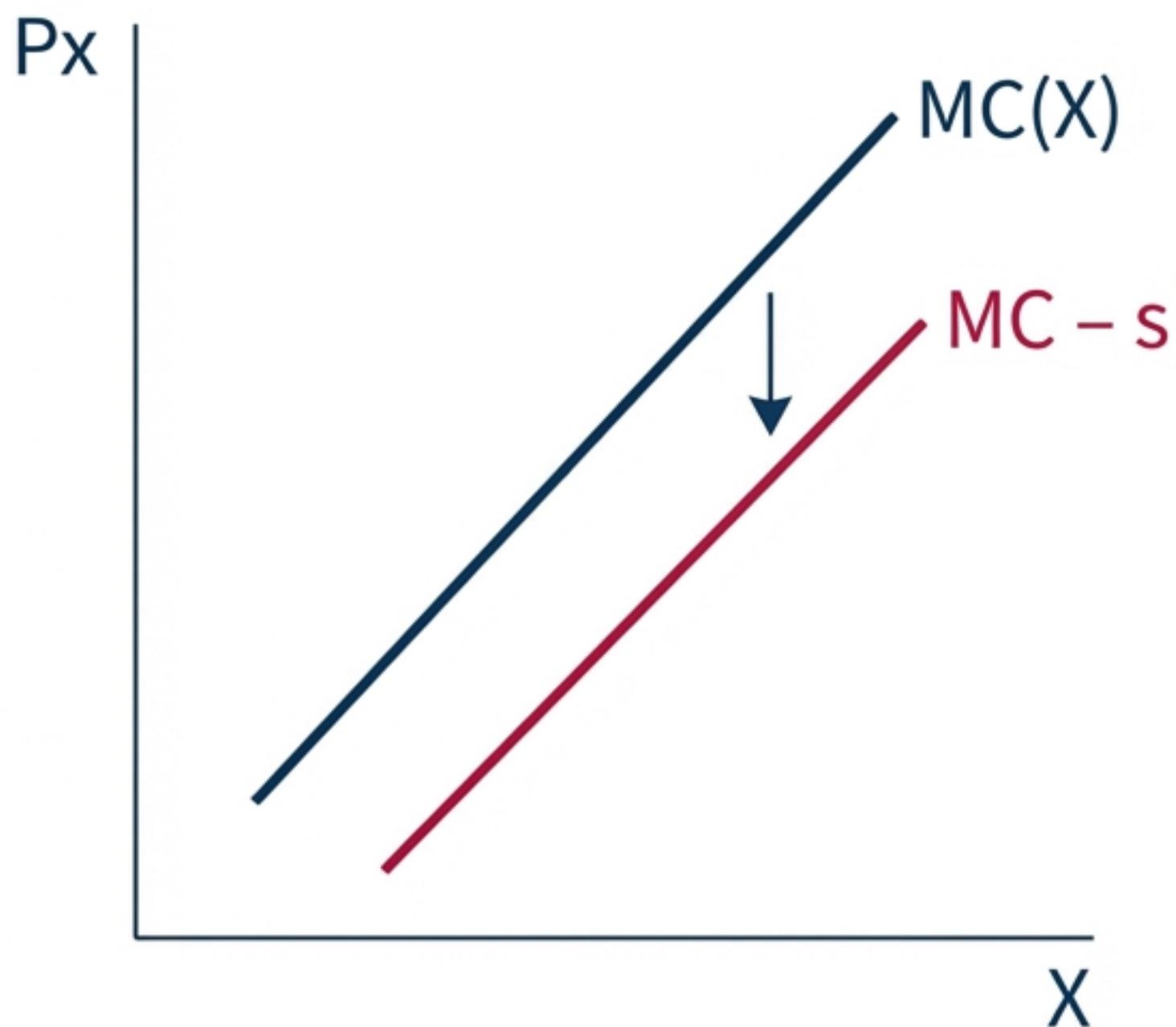

התערבות הפוכה: סובסידיה ליחידה

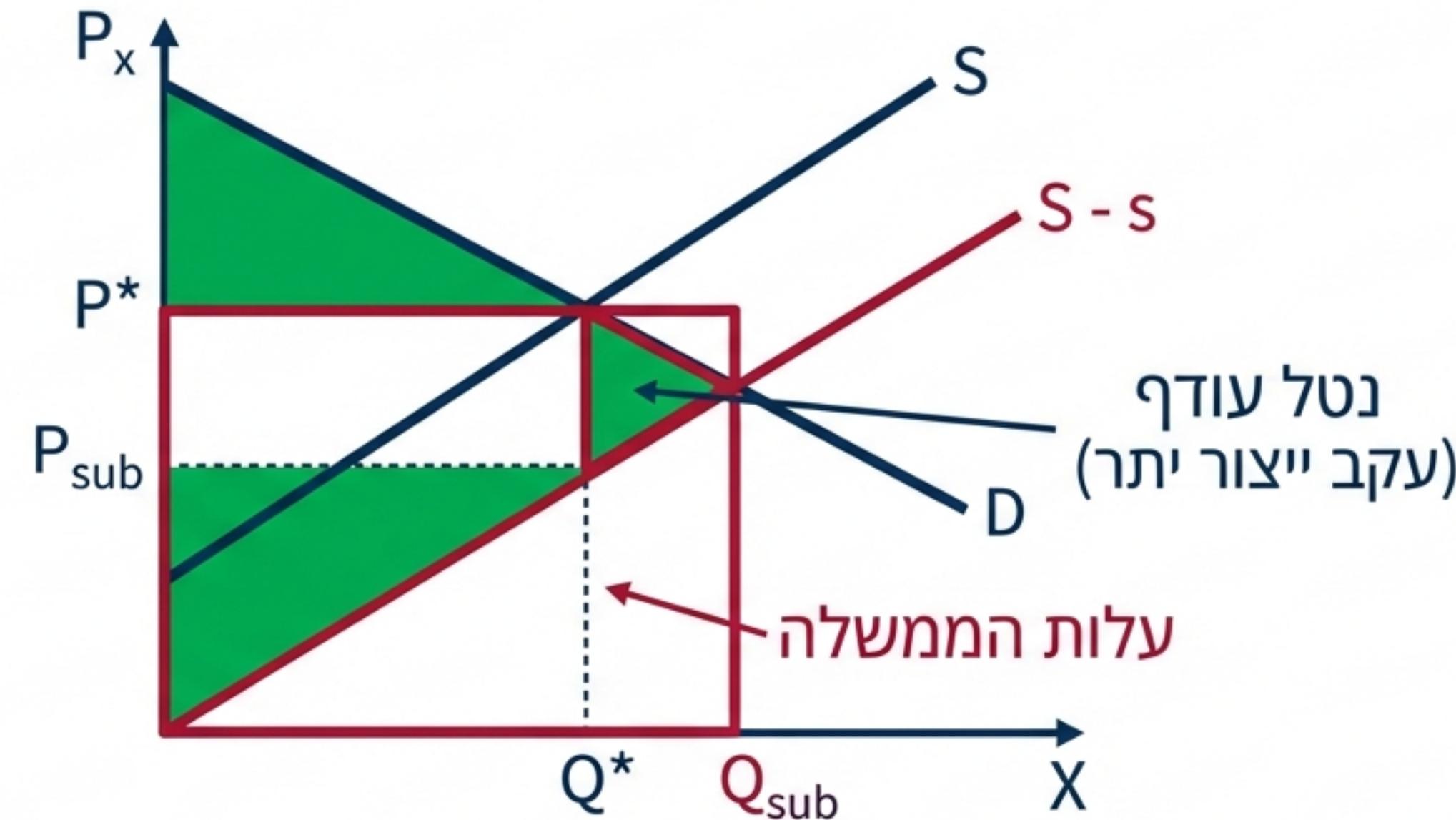
סובסידיה (s) היא למעשה 'מס שלילי'.
הממשלה משלם לייצן עבור כל
יחידה.

השפעה על הייצע: עקומה הייצע
זהה ימינה/למטה ($MC - s$).

- התוצאה בשינוי משקל:
- הכמות המיוצרת גדלה.
  - המחיר לצרכן יורם.
  - המחיר לייצן עולה.

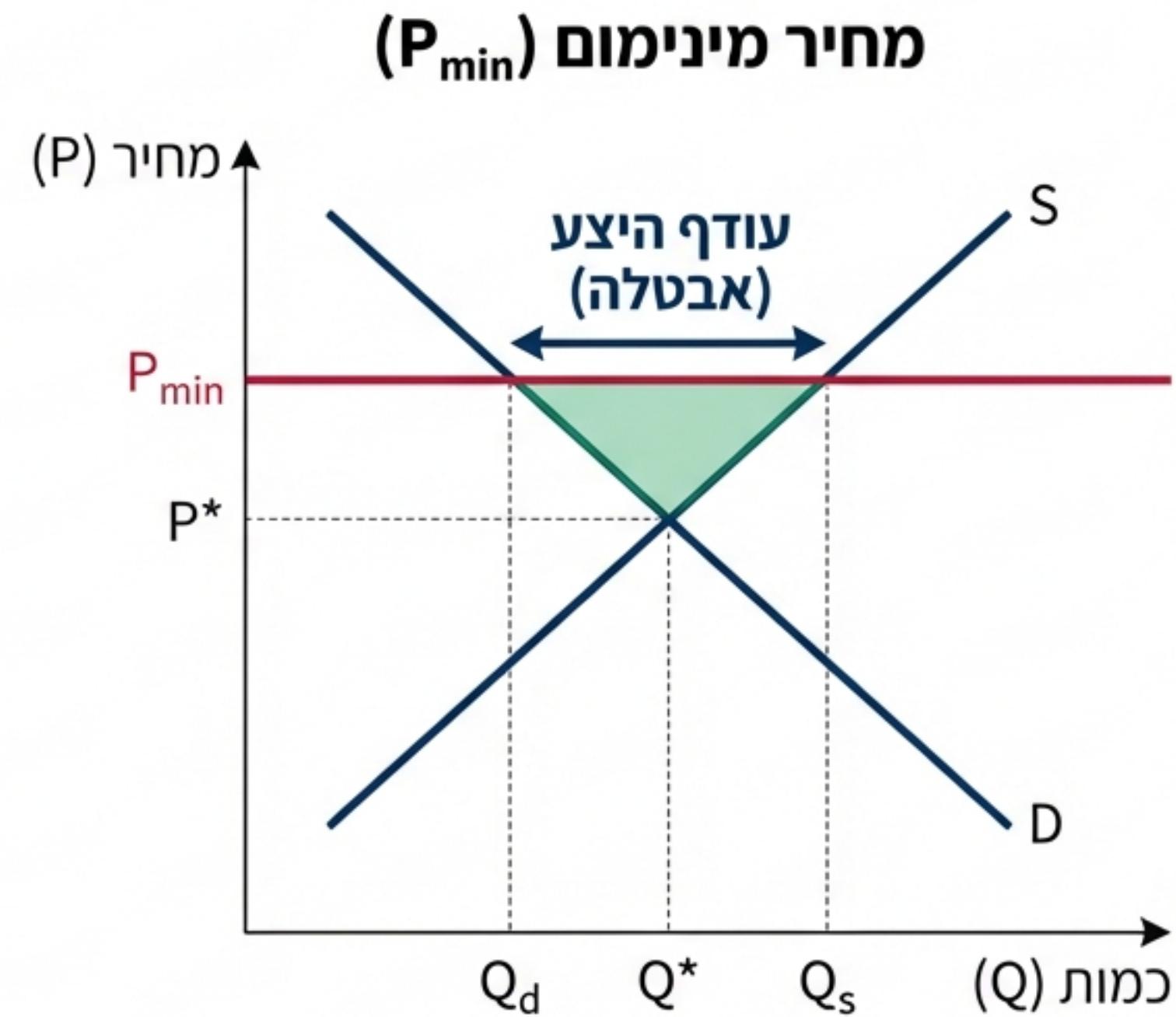
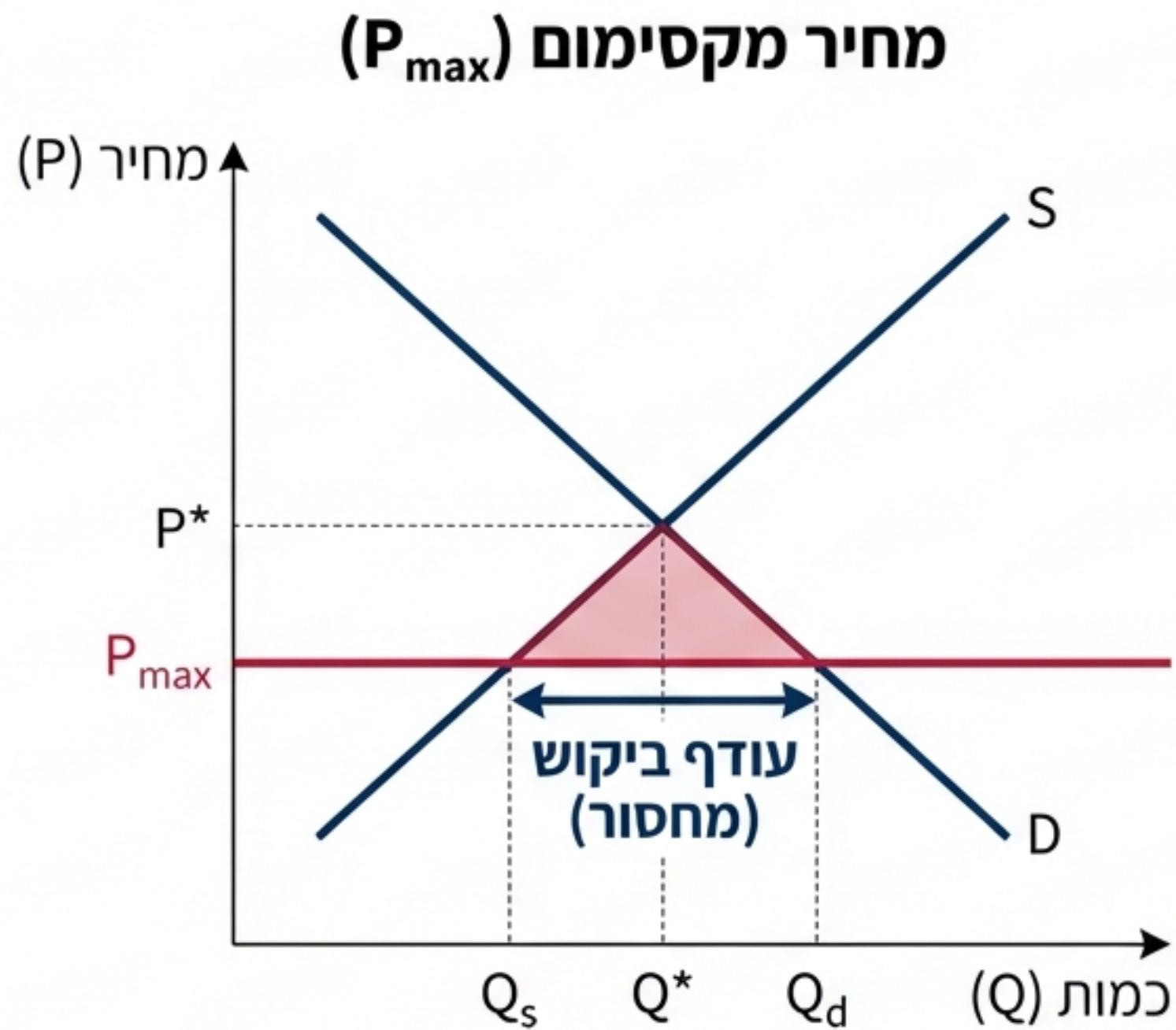

עלות הסובסידיה והנטל העודף

גם סובסידיה מקטינה את הרווחה הכלכלית הכלולית, כיוון שהיא מעודדת ייצור של יחידות שהנעלות השולית שלהן גבוהה מהתועלת השולית שלהן.

התערבות ישירה במחירים: מינימום ומקסIMUM

בשני המקרים, הכמות הננסחרת בפועל קטנה מזו של שווי המשקל התחרותי, ונוצר עיות בשוק.

סיכום: השפעות המיסוי על השוק

הערה	כיוון	משתנה
הצרן משלם יותר	עליה ↑	מחיר לצרכן
היצן מקבל פחות נטו	יורד ↓	מחיר ליצן
הפעילות בשוק מצטמצמת	ירדת ↓	כמות בשווי משקל
-	קטן ↓	פדיון היצן
נוצר נטול עודף (DWL)	ירדת ↓	רווח כלכלית

המנגנוןים הללו תקפים בין אם מדובר במס קנייה מקומי,ucus על יבוא, או היטל על יצוא – במס תמיד תוקע טרייז ומקטין את היעילות בשוק.